Poštnina plačana v gotovini

Sped. in abbon. post. - II Gruppo

Katoliški GLAS

Uredništvo in uprava: Gorica, Riva Piazzutta štev. 18
Poštno ček. račun: štev. 24/12410

Cena: Posamezna štev. L 25
Naročnina: Mesečna L 110
Za inozemstvo: Mesečno L 190

Leto V. - Štev. 29 | Gorica - 16. julija 1953 - Trst | Izhaja vsak četrtek

Vsem v premislek

V našem listu smo že opozorili na porast, ki ga izkazujejo levičarske stranke v slovenskih vaseh. Danes se k temu povračamo, ker smo opazili, da je to dejstvo zbudilo pozornost tudi drugih ter da je ta pojav širši nego smo mislili. Ni zajel samo izrazito slovenskih vasi, temveč tudi del furlanskih in zlasti v Benečiji. V rokah imamo zadnjo »Vita Nuova« z dne 4. julija, kjer neki R.C. (Rolando Cian, pokrajinski tajnik CISL) v članku »Un allarme per tutti« prinaša statistiko iz furlanskih vasi naše dežele. Iz statistike je razvidno, kako so mladi ljudje v zelo visokem številu volili kominformiste. Isto pove Matajur z dne 30. jun. za Slovensko Benečijo. N. pr. v Sv. Petru Slovenov so levičarske stranke dobile pred dvema letoma 46 lasov, letos 286; v občini Srednje, ki je izrazito slovenska, so dobili socialkomunisti pri zadnjih volitvah en sam glas, letos 98; v občini Brdo v Terski dolini so socialkomunisti narastli od 11 glasov na 171 itd. V nekoliko manjši meri so socialkomunisti porastli v vseh vaseh Beneške Slovenije.

Porast socialkomun. zlasti med mlajšimi volivci je torej dejstvo, ki ga nihče ne more tajiti. Kaj je temu krivo?

Za Beneško Slovenijo navaja »Matajur« vrsto razlogov, ki so vsi le slučajnega izvora, n. pr. volilna propaganda v nekaterih vaseh, ki je ljudi zapeljala, itd. R.(olando C.(ian) v »Vita Nuova« išče globljih vzrokov. Takole pravi:

»Iz svoje skromne izkušnje sem prepričan, da brezposelnost mladine, še vedno nerešeno vprašanje vojenstva, šibki zagon našega gibanja, da bi si osvojilo mlade generacije, so bili negativni elementi pri pridobivanju mladine za ideale demokracije in napredka, ki preveva Krščansko demokracijo.«

To so gotovo razlogi, ki so vplivali na mladino in tudi na starejše, da so se v prenekaterih primerih odločili za KP in ne za KD. Demokracija v Italiji je premalo socialno pravična, oziroma premalo odločna pri reševanju socialnih problemov. V zadnjem času smo n. pr. ponovno brali v časopisih pritožbe, kako se ne spoštuje nedeljski počitek. Zakon je, toda kdo se ga drži? Delavci se pritožujejo nad zlorabo njihovih sil, saj si gotovo vsakdo želi nedeljskega počitka. Toda ukaz je in morajo na delo! Še več. Opazili smo, da so na delovnih središčih delali na praznik sv. Petra in Pavla. Zakaj? Bog ve. Delovni centri so za pobijanje brezposelnosti in zato morajo delati tudi na praznik!? To je ironija!

Še nekaj: Zadnji parlament v Rimu je izvedel anketo o zaposlitvi ital. delavcev. Iz nje je bilo razvidno, da velika večina delavcev v Italiji dela nadure. Pri dveh milijonih brezposelnih morajo oni, ki so zaposleni, delati tudi nadure! Nedeljsko delo, prazniško delo, nadurno delo in podobne zlorabe so nemalo krive, da je toliko brezposelnosti v naši državi. Če bi v tem pogledu sindikati in vlada napravili več reda, bi bilo vprašanje brezposelnosti, če ne rešeno, vsaj znatno omiljeno.

In končno boljša razdelitev zaposlenosti. Zodilo se je n. pr. sledeče: Lani so za neko učiteljsko mesto konkurirali razni. Eni so bili gospodarsko zelo potrebni, neka kandidatinja je bila edina delovna sila v številni družini. Toda službo je dobila neka gospodična, katere oče je uradnik z dobro plačo, brat inženir v veliki tovarni, ona sama pa je konkurirala zato, ker se ji je zdelo, da je doma preveč vezana. Dobila je službo, ker je slučajno imela več točk nego ostali konkurenti, čeprav so bili ti neprimerno bolj potrebni zaslužka nego ona. Zakaj se n. pr. pri konkurzih gospodarsko stanje prosilčevo ne upošteva v večji meri? Če bi se izvedla primernejša razdelitev zaposlenosti in bi se odslovile iz službe razne gospe in gospodične, ki niso dela prav nič potrebne, bi se rešil še drugi del brezposelnosti in življenje bi bilo v Italiji veliko lažje nego je.

Šibek zagon pri reševanju socialnih problemov je torej kriv, če Krščanska demokracija izgublja na sili in moči pri ljudskih množicah.

Za naše slovenske obmejne kraje pa zopet poudarimo še en vzrok: nerazumevanje, ki ga vladajoči krogi kažejo za specifično naše manjšinske probleme. Saj prejšnji parlament v petih letih ni rešil niti enega našega vprašanja. Nasprotno, s pomočjo vladnih in raznih šovinističnih krogov v Gorici so v preteklem petletju vse storili, da bi našo narodno manjšino uničili. Z rokavicami so to delali, toda vse njih delo je šlo za tem ciljem. In kako naj se po vsem tem čudijo, če slov. človek ni maral voliti za Kršč. demokracijo.

Vsekakor si bo Krščanska demokracija osvojila in obdržala ljudske množice samo, če bo dostojno in pogumno izvajala krščanski program.

Gospodarske spremembe na Madžarskem

Začetkom tega meseca je prišlo na Madžarskem do nepričakovane spremembe v dosedanji gospodarski politiki. Rakosijeva vlada je nenadoma odstopila, na njeno mesto pa je stopila Nagyjeva vlada, ki je napovedala celo vrsto gospodarskih sprememb. Na podlagi novih odločb bo dovoljeno kmetom zapustiti kmetijske zadruge ter obdelovati zasebno zemljo. Zopet bo dovoljeno malo rokodelstvo, mala industrija in trgovina na drobno. Težka industrija, ki je pošiljala svoje izdelke v Sovjetsko zvezo, se bo preusmerila na izdelavo vsakdanjih industrijskih izdelkov. Industrijskim delavcem so obljubili višje plače, večjo količino hrane in po nižji ceni. Odpravili bodo tudi, kakor obljubljajo, taborišča za prisilno delo, preklicali razne postave, ki so bile naperjene zoper delavce, ki so prihajali prepozno na delo ali se odtegnili delu brez zadostnega razloga.

Kaj pa je privedlo madžarske oblastnike, da so zavrgli dosedanjo komunistično gospodarsko politiko ter se povrnili h toliko zasmehovanemu »kapitalističnemu« gospodarstvu? Bili so isti razlogi, ki so prisilile oblasti Vzhodne Nemčije, da so popustile v izvajanju kolektivizacije te dežele. Bilo je vedno večje pomanjkanje živil, obleke in drugih vsakdanjih potrebščin, vedno večja nezadovoljnost med kmeti in delavci, bil je strah, da bi se ta nezadovoljnost ne spremenila v očiten upor, kot se je to zgodilo pred enim mesecem v vsej Vzhodni Nemčiji.

Tudi madžarski kmet se je z vsemi silami upiral prisilni kolektivizaciji svojih posestev in nič niso zalegli ne zapor ne prisilno delo ne koncentracijska taborišča zoper pasivni odpor, ki so ga izvajali kmetje s tem, da so pridelali le toliko, kolikor so sami potrebovali.

In kakor je videti, so kmetje slednjič zmagali. Ali bo ta zmaga trajna, je pa drugo vprašanje.

Odstranitev Lavrentija Berje

Nepričakovana, naravnost senzacionalna vest o aretaciji sovjetskega notranjega ministra Lavrentija Berje je potisnila v stran tudi najvažnejše politične dogodke zadnjih dni. Da se vrši med Stalinovimi nasledniki boj za oblast, o tem ni skoraj nihče dvomil, a da bo ravno Berja, ki je po Stalinovi smrti postal druga najvažnejša osebnost v Sovjetski zvezi in ki je kot notranji minister imel vso tajno in ostalo policijo v svojih rokah, tako kmalu doigral svojo vlogo, tega ni v resnici nihče pričakoval. In vendar se je to zgodilo. Lavrentija Berjo je zadela ista usoda, kot je zadela v teku zadnjih desetletij neštete sovjetske mogočnjake. Tudi on je postal kar čez noč »sovražnik komunistične partije in sovjetskega ljudstva« ter je obtožen »zločinskega in protidržavnega delovanja, ki je imelo namen zrušiti sovjetsko državo v korist tujega kapitala«. Seveda so to le običajne fraze, ki se jih že od nekdaj poslužujejo sovjetske oblasti do vseh tistih, ki so padli pri njih v nemilost.

Kako je prišlo do tako nenadnega padca Lavrentija Berje in kakšne posledice bo imela odstranitev tega mogočnega moža v bodoči sovjetski notranji in zunanji politiki, na vse to ne more danes nihče z gotovostjo odgovoriti. Politični opazovalci so si le v tem edini, da pomeni odstranitev Berje konec triumvirata, ki je bil zavladal po Stalinovi smrti, a da nikakor ne pomeni, da je s tem konec boja med ostalimi Stalinovimi nasledniki. Tudi to je jasno, da bo nastopila po odstranitvi vsemogočnega policijskega oblastnika ena največjih čistk, ne samo v Sovjetski zvezi, ampak tudi v podložniških deželah onstran železne zavese in najbrže v vodstvu komunističnih strank v zapadnih državah, kjer je imel Berja nešteto prijateljev in zaupnikov.

Lavrentija Berjo je odstavil Centralni komite komunistične stranke in prezidij Vrhovnega sovjeta. Kako in kdaj so ga aretirali, če so ga aretirali, tega pa ne bomo najbrže tako kmalu zvedeli. Poročila, da je bil aretiran že 27. junija in sicer s pomočjo čet sovjetske vojske, so negotova in morda celo sad časnikarske domišljije. Gotovo je le to, da je Berja proti pričakovanju podlegel v boju za oblast in da ga je Malenkov ali kdo drugi prehitel ter pritisnil k tlom. Na vsak način se je moral čutiti Malenkov dovolj močnega, ali pa skrajno ogroženega, da je strmoglavil človeka, ki je bil kot poveljnik tajne sovjetske policije nedvomno najmočnejši človek v Sovjetski zvezi. Ta korak Malenkova je bil toliko bolj drzen, ker so bila ključna mesta tajne policije že dolgo let v rokah najzanesljivejših Berjevih prijateljev, ki se ne bodo pustili kar zlepa odstaviti ali celo preganjati.

Vprašanje je tudi, ali se je z odstranitvijo Berje boj za oblast zaključil, ali pa pomeni ta odstranitev šele začetek ali poostritev tega boja.

Drugo važno vprašanje je, kakšno stališče je zavzela sovjetska vojska v tem boju. Zelo važno je tudi, kakšno stališče je zavzel napram Berji zunanji minister in tretji triumvir Molotov. Dejstvo, da je bil pristaš Molotova, Sergij Kruglov, imenovan za Berjevega naslednika, še nikakor ne dokazuje, da stoji Molotov na strani Malenkova. Torej vse polno je vprašanj, ki so vsaj trenutno nerešena in ki nam ne dovolijo, da bi si ustvarili o sedanjih sovjetskih dogodkih dovolj jasno sliko.

Padec Berje bo nedvomno vplival na orientacijo notranje in zunanje sovjetske politike, toda nihče ne more z gotovostjo reči, v kakem smislu.

Če odgovarjajo besede obtožbe resnici, če je namreč res, da je hotel Berja »izročiti svojo domovino kapitalističnim državam«, potem bi pomenilo to, da je padla z Berjo tudi vsa miroljubna politika, ki so jo Stalinovi nasledniki uvedli takoj po Stalinovi smrti in o kateri je zapadni svobodni svet zelo dvomil, da bi bila odkritosrčna. Če je predstavljal Berja v resnici miroljubno strujo med Stalinovimi nasledniki, bi pomenil njegov padec zopetno poživitev Stalinove hladne vojne napram silam svobodnega sveta, torej nekako posmrtno zmago Stalinovih načel. Toda, kakor rečeno, vse to so le ugibanja, ki nimajo vsaj trenutno nobene resne podlage. Berja ni padel zaradi svoje politike v satelitskih državah, ampak zato, ker je nekdo moral pasti. Če bi ne bil padel on, bi moral pasti Malenkov, kajti izključeno je, da bi dva taka tekmeca dolgo skupaj orala.

Kdo je bil Berja?

Z Berjo izgine s pozorišča eden najokrutnejših oblastnikov zadnjih desetletij. Že dolgo je imel v svojih rokah vso sovjetsko tajno policijo. Njegovo vohunsko omrežje je segalo v vsako sovjetsko hišo, do vsake, še tako oddaljene in zapuščene kmetije. Ena sama njegova beseda je pomenila lahko zapor, mučenje, smrt. Danes je v Sovjetski zvezi nad deset milijonov ljudi v koncentracijskih taboriščih za prisilno delo, ki so žrtve njegove okrutnosti.

Lavrentij Berja je vodil s svojimi agenti notranjo politiko vseh podložniških narodov onstran železne zavese; na tej strani železne zavese pa so delovale po njegovih navodilih vse kominformistične stranke in komunistične pete kolone.

Ni ga človeka, ki bi imel bolj krvave roke kakor on. On je bil tisti, ki je v krvi zadušil upor v Georgiji, to je v svoji lastni domovini. On je zlomil upor kubanskih kozakov ter dal pobiti na milijone samostojnih ruskih kmetov (kulakov), medtem ko je dal ostale pregnati v Sibirijo.

On je vodil doma in v podložniških državah neštete čistke. On je odgovoren za smrt madžarskega zunanjega ministra Laszla Rajka, za proces in obsodbo kardinala Mindszentyja. Njegovi agenti so umorili v Mehiki Leona Trockija, na njegovo besedo so padli Slansky in njegovi tovariši.

Ko se je leta 1922 prijavil za službo v Čeki, predhodnici poznejše GPU in sedanje tajne policije MVD, je bil star komaj 22 let. Čeprav je bil sin ubogih staršev iz kraja Merheuli v Georgiji, ki je bila tudi Stalinova domovina, je bil dobro vzgojen ter je že z dvajsetim letom diplomiral v Bakuju za inženirja arhitekture. V policijski službi se je dobro znašel ter je kmalu postal šef tajne policije za georgijsko in transkavkaško področje. Leta 1938 ga je izbral Stalin za naslednika blaznemu Ježevu in ga napravil za načelnika celotne tajne policije. Po Stalinovi smrti je postal notranji minister in najbrže faktični gospodar ogromne Sovjetske zveze in vseh satelitskih držav. Še ne štiri mesece pozneje se je znašel v eni izmed zloglasnih sovjetskih ječ, kjer se zdaj seznanja z metodami, ki sta jih on in njegova policija izvajali na stotisočerih žrtvah sovjetske okrutnosti.

Njegova zvezda, ki je tako naglo zablestela ter tako dolgo in krvavo žarela, je nepričakovano in za vedno zatonila.

„Katoliški glas" v vsako slovensko družino!

Singman Rhee je popustil

Južna Koreja in Združene države so naznanile uradno, da je prišlo med Singman Rheejem in Robertsonom do sporazuma glede korejskega premirja. Po razgovorih se je Robertson podal v Tokio.

Po še nepotrjenih vesteh so zavezniki dosegli med drugim tudi to, da jim ne bo treba nadaljevati avtomatično vojne, ako bi ne prišlo v določenem času do mirovne pogodbe. Natančnejših podatkov o sporazumu med Singman Rheejem in Robertsonom nimamo trenutno, ko to pišemo, še na razpolago.

Nova italijanska vlada

De Gasperi je sestavil novo vlado iz samih demokristjanov Važno je to, da je Scelba oddal notranje ministrstvo Fanfaniju, sam pa je sprejel vojno ministrstvo. Vlada nima gotove večine v parlamentu in je odvisna od vsakokratnega glasovanja. Zdi se, da je vlada le prehodnega značaja. Jeseni bodo skušali postaviti novo vlado. Ni pa verjetno, da bi katerakoli vlada imela trajnost. Za trajno rešitev krize bo treba nekoč novih volitev.

Tito in Stepinac

Maršal Tito je v svojem razgovoru z dopisnico »United Press« med drugim tudi izjavil, kakšno je stališče vlade v odnosih do kardinala Stepinca. Izjavil je, da je kardinal Stepinac bolan, a da je zavrnil vse predloge jugoslovanskih oblasti, da sprejme najboljše zdravnike, kakor tudi predlog, da bi odšel na zdravljenje v inozemstvo. Tito je še poudaril, da bi on najbolj želel, da Stepinac odpotuje v inozemstvo in da si tam poišče zdravnike specialiste.

Razumljivo, da je svetniška osebnost kardinala Stepinca neprestan očitek jugoslovanskemu diktatorju in vsem njegovim simpatizerjem.

Osma nedelja po binkoštih

Iz svetega evangelija po Luku
(Lk 16, 1-9)

Tisti čas je povedal Jezus svojim učencem to priliko: »Bil je bogatin, ki je imel oskrbnika, in tega so mu zatožili, da mu imetje zapravlja. Poklical ga je ter mu rekel: 'Kaj to slišim o tebi? Daj odgovor o svojem oskrbovanju, zakaj doslej ne boš mogel biti več oskrbnik.' Oskrbnik pa je rekel sam pri sebi: 'Kaj naj storim, ker mi moj gospod jemlje oskrbništvo? Kopati ne morem, beračiti me je sram. Vem, kaj bom storil, da me sprejmejo v svoje hiše, ko bom od oskrbništva odstavljen.' In poklical je dolžnike svojega gospoda, vsakega posebej, in dejal prvemu: 'Koliko si dolžan mojemu gospodu?' — 'Sto mer olja,' je rekel ta. On pa mu je dejal: 'Vzemi svoje pismo, brž sédi in zapiši: osemdeset.' — Nato je rekel drugemu: 'Koliko si pa ti dolžan?' Ta je rekel: 'Sto mer žita.' Pravi mu: 'Vzemi svoje pismo in zapiši: osemdeset.' — In gospod je pohvalil krivičnega oskrbnika, da je razumno ravnal. Zakaj otroci tega sveta so nasproti svojemu rodu razumnejši kakor otroci luči. In jaz vam pravim: Pridobite si prijateljev s krivičnim mamonom, da vas, ko obnemorete, sprejmejo v večna bivališča.«

*

»KAR JE TVOJE JE MOJE«

Zemlja ima vsakovrstne dobrine; polna je rudnin, rastlin; živali, hribi in griči, ravnine in doline, potoki in reke, jezera in morja se vrstijo na nji. Ali je vse to nastalo kar mimogrede, ali je ta red kar sam od sebe, samo od sebe to bogastvo?.. Božja roka je to ustvarila — za človeka. Bog je že Adamu in Evi to poudaril: »Naraščajta in množita se, napolnita zemljo in podvrzita si jo in gospodujta čez ribe v morju in ptice pod nebom in čez vse živali, ki se gibljejo po zemlji... Glejta, dal sem vama vse zelišče in vsa drevesa,« tako nam poroča sveto pismo.

V današnjem evangeliju pa Jezus uči, kako Bog od vsakega zahteva odgovor, kako upravlja te darove.

Človek torej sme imeti zemeljske dobrine, dovoljena je zasebna lastnina.

To dokazuje tudi življenje vsak dan: 1. Človek je oseba, to je, da se sam v sebi odločuje za gotove zadeve, posebno še za zadnji cilj, za zveličanje. Toda, kako naj živi po božji postavi, daje Bogu čast, posvečuje Gospodov dan, skrbi za svojo dušo, če je popolnoma odvisen od brezbožne države ali družbe, ki taji Boga in večnost in si lasti vse zemeljske dobrine in prav radi tega človeka oropa vsakdanje hrane, mu odvzame možnost življenja, ga tira v lakoto, ko mu jemlje zasebno last, imetje. Svetniške duše, junaške duše bodo raje volile smrt, kot da bi zatajile Boga, opustile skrb za dušo, toda povprečna večina se ustraši, zboji in popusti, prav radi tega, ker nima nič, se ne more upreti nasilni državi, in se ne more svobodno odločati. 2. Zasebna lastnina spodbuja k podjetnosti, k delu, k zadovoljnosti. Navadno človek ni zadovoljen, če ne sme nič imenovati svoje. Svojo lastnino bolje upravlja kot skupno, se bolj žrtvuje, bolj skrbi. Dobra uprava in zadovoljnost pa koristita splošnemu blagru. — 3. Zasebna lastnina spodbuja k varnosti. Kdor ve, da si bo z delom in zaslužkom mogel zboljšati življenje, sezidati hišico, kaj kupiti v svojo last in to dati otrokom, dela vztrajno, štedi, ne zapravlja. Če pa ga vedno spremlja zavest, da si z zaslužkom ne bo mogel nikoli zboljšati življenjskega položaja, da ne bo mogel nič zapustiti svojim otrokom, bo lahkomiselno zapravil in zapil, ali če možno, bo polegal za plotom in pasel lenobo.

Zato je sv. oče Pij XII. zaklical: »Ne — proletarci (= nemaniči, brez zasebne lastnine), ampak — vsak posestnik!«

Komunizem pa širi nasprotno misel: »Zasebna lastnina je tátvina«. Kjer pride na vlado, začne ropati in razlaščevati, ne samo kapitaliste, ampak tudi uboge kmetiče, revne branjevce. Kriči, da kapitalisti izmozgavajo ljudstvo, sam pa v eni sapi ljudsko imetje odpravi in spravi vse pod najhujši jarem državnega kapitalizma, pri katerem imajo vso besedo le nekateri njegovi glasniki, ali tudi le en sam — namreč diktator. Komunizem ima načelo: »Kar je tvoje, je moje, kar je moje, pa ni tvoje.« Zato svetujemo, da vsak, kdor dela za komunizem in mu verjame, če ima kaj, n. pr. hišo, polje, delavnico, že zdaj daruje skupnosti, to je: voditeljem! Sicer bo žel razočaranje. Naj le pogleda preko železne zavese od severa do juga, pa bo videl, da so vsi sopotniki komunizma voličkí, ki s trudom peljejo v klanec svoje in sosedom ukradeno blago. Vrhu klanca jih komandant izpreže: »Tovariši, doslužili ste, vašo lastnino bomo že mi sami, v blagor ljudstva, zvrnili v naš nenasitni prepad. Če vam ni všeč, greste kot sovražniki ljudstva na prisilno delo.«

Komunizem s tem dela kolosalno napako: ubija v delavnem človeku zdravi egoizem. Posledica: slabi pridelki na polju, slabi in pičli izdelki v tovarni. Že leta 1922 je Rusija zato trpela lakoto. Sam sv. oče Pij XI. je klical vernike vsega sveta, naj pomagajo lačnim. Podobno je bilo v Jugoslaviji, ki je znala zakriti svoj nuspeh s sušo; na pomoč ji je priskočila nekomunistična Amerika. Komunizem pač slabo gospodari!

Kapitalizma ne moremo odobravati. A tudi komunizma ne, je še bolj nasilen! Država mora s pravičnimi zakoni preprečiti prekomerno kopičenje bogastva, a tudi zavarovati potrebno lastnino posameznika in družine!

Če bo Bog vsakega izmed nas že sodil, kako upravlja svojo lastnino, kako huda sodba bo šele zadela samozvane razlaščevalce kmetov in posestnikov! »Daj odgovor o svojem oskrbovanju!« Kako strogo je ta ukaz zadonel na ušesa onim komunistom, ki so že stopili pred sodni stol. Rajni Kidrič, ki ga kolnejo kmetje v Jugoslaviji vsevprek, se je bal tega klica, ko je vzdihal: »Stojim pred vestjo kot pred policijo!«

Komunistično varanje kmetov v Vzhodni Nemčiji

Članek je spisal Felix Mikula, bivši profesor bogoslovne fakultete Karlove univerze v Pragi, objavil ga je tednik »America«, ki ga izdajajo oo. jezuiti v Združenih državah.

Povsod v vzhodni Evropi so skušali komunisti najprej pridobiti z lažnimi obljubami male kmete, nato pa so pod krinko agrarne reforme brezobzirno izvajali kolektivizacijo. Šibka mesta v narodnem gospodarstvu so polodno polje za komunistično propagando. Kjerkoli najdejo nezadovoljstvo, takoj obljubljajo »zdrave reforme«. V mnogih državah jim je to pomagalo, da so dosegli svoj končni cilj, svojo popolno oblast. Če hočejo svobodni narodi preprečiti širjenje komunizma, morajo prav tako budno paziti na šibka gospodarska mesta kot to delajo komunistični agenti, in se nato iskreno potruditi za odpravo odkritih pomanjkljivosti.

Izprva je prevladovalo mnenje, da je kmečko prebivalstvo nedostopno za komunistične zvijače. In vendar so mnoge vzhodnoevropske države, ki imajo večinoma kmečko prebivalstvo, prišle pod komunizem, da o kmetijski Kitajski sploh ne govorimo. Seveda jih je »osvobodila« rdeča armada. Kmet ljubi kljub težkemu delu svojo zemljo. In vendar se je mnogo kmetov izprva ogrevalo za komunistična gesla ter tako pripravilo pot komunizmu. Zakaj?

Posebno dobro poznam položaj kmeta na Češkoslovaškem. Položaj kmetov v drugih vzhodnoevropskih državah ni bil dosti drugačen. Na splošno položaj kmeta ni bil zavidanja vreden.

V primeri z ameriškimi razmerami so bila posestva majhna in razkosana. Pomanjkljiva je bila državna pomoč ob vremenskih nesrečah. Pridružile so se socialne težave. Kmetje so imeli mnogo otrok, na višjo izobrazbo večinoma ni bilo mogoče misliti, ker so bile višje šole predaleč. Kmečke žene so težko delale. Že v preteklosti so se mnogi kmetje izselili v prekomorske države.

Razumljivo je torej, da so se kmetje oprijeli gesla: »Moji otroci ne smejo imeti tako težkega življenja kot ga imam jaz.« »Nočem imeti toliko otrok kot moji starši, izbral bom svojim otrokom drug poklic.« In tako je prišlo do bega iz dežele v mesta, kjer je industrija nudila več dela. Začelo je primanjkovati poljskih delavcev.

Vse te težave so komunisti spretno izkoristili. Razlogi njihove propagande so bili v glavnem sledeči: kmet s svojim delom zaradi nevarnosti elementarnih nesreč mnogo več tvega kot drugi državljan. V kolhozu bo njegovo delo lažje, ker bo razdeljeno. Imel bo zdravniško pomoč, v starosti pokojnino, otroci bodo lahko obiskovali višje šole, žene bodo samo gospodinjile.

S temi gesli so pridobili komunisti pri volitvah leta 1946 na Češkoslovaškem precej malih posestnikov in postali najmočnejša stranka. Kaj kmalu pa se je izkazalo, da so bile te obljube goljufive in tako bi pri volitvah leta 1948 gotovo vse izgubili, toda prišel je komunistični državni udar. Kmet ni imel nobene besede več.

Komunistična vlada je z vsemi sredstvi pospeševala kolektivizacijo zemlje. Maloštevilnim zasebnim posestnikom je grda predla. Niso smeli najemati pomožnih poljskih delavcev, prepovedano jim je bilo kupiti kmetijske stroje, ki so jih večinoma pobrali. Zdaj imajo lahko samo kolhozi kmetijske stroje. Zasebnim kmetom predpisujejo visoke prisilne oddaje in davke. Kdor ne odda predpisane količine pridelka, postane »sovražnik ljudstva« in roma v zapor, premoženje mu pa zaplenijo. Kmetje zdaj uvidevajo, da komunisti niso izpolnili svojih obljub, ne morejo si pa več pomagati.

Gotovo se kmetom zdaj slabše godi kot prej. Ni mogoče pa zanikati, da je kmet tudi prej imel svoje težave, dasi so bile mnogo lažje od sedaj. Svobodni svet mora misliti na to, kako bo pomagal razočaranemu kmetu in ga vrnil zemlji, ki mu je nekoč pripadala. Svobodni svet mora predvsem rešiti sledeče navidezno nasprotje: kmetijstvo je lažje in bolj donosno, če se s stroji obdelujejo velika področja; na drugi strani pa obdeluje kmet z večjo vnemo svojo lastno zemljo in doseže na njej tudi večji pridelek kot na tuji zemlji. Odgovor na to nasprotje je v klasičnem *zadružništvu*, ki krepi mala in srednja posestva. Kmetijsko zadružništvo je že zdavnaj prekoračilo dobo poskusa in je doseglo velike uspehe v zahodni Evropi. Zdrave kmečke zadruge omogočajo primerne cene kmetom in potrošnikom, omogočajo dobro založena tržišča in pomagajo pri boljši razdelitvi zasebne lastnine. Zato mora biti zdrava zadružna podlaga del vsakega načrta za osvoboditev vzhodnoevropskega kmeta od komunističnega trinoštva.

Darovi za Katoliški dom

Prof. V. J. - 6 mesečni obrok	lir	3.000.—
G.B.S. - za maj in junij -	»	1.000.—
G.R.R. - za maj in junij -	»	1.000.—
G.Vo.R. - 6 mesečni obrok	»	3.000.—
Gabrovec Amalija - Praprot	»	1.000.—
Kante Karol - Šempolaj -	»	1.000.—
Franc Uršič in druž., Videm	»	5.000.—
Julka B. - Trst - - -	»	1.000.—
Primožič Slavko - Gorica -	»	2.000.—
Čubej - Vida Zora - Gorica	»	2.500.—
Družina Čampa - Gorica -	»	7.000.—
Jožef Kralj - Šempolaj -	»	600.—
Andrej - Gorica - - -	»	1.000.—
D.B. - Gorica - prispevek junij-julij - - - -	»	2.000.—
H.K. - Gorica - prispevek junij-julij - - - -	»	2.000.—

RADIJSKA ODDAJA

V nedeljo 19. julija ob 9.30 bo govoril pri radijski oddaji »Vera in naš čas« msgr. Ivan Kramarič, kanonik stolnega kapitlja v Trstu, o temi: Jezusov socialni nauk.

Iz življenja Cerkve

Zakonca Rosenberg in sv. oče

Primer zakoncev Rosenberg in njuna usmrtitev na električnem stolu pred enim mesecem je vzbudila veliko hrupa v svetu. Posebno komunisti so zagnali velik vik in krik za obsojenca in se sklicevali na njuno nedolžnost, ki sta jo trdila do konca svojega življenja.

Že prej so nekateri listi, ne le v Italiji, marveč tudi drugod po svetu pisali o tem, da bi papež lahko posredoval in da noče, ker je v službi Amerikancev, in podobno. Zato bo brez dvoma poučno za naše bralce, če o tem kaj več povemo.

Newyorško sodišče je 5. aprila 1951 obsodilo na smrt zakonca Rosenberga, obtožena, da sta v letih 1944 do 1950 izdala sovjetski Rusiji važna dognanja in izsledítve na polju atomske energije, poleg tega pa še važne vojaške tajnosti. Obtožnica je očitala možu Juliju Rosenbergu poleg tega še, da je hotel potegniti v to nepošteno delo še druge znanstvenike in tehnike, katerim je razdelil velike vsote denarja, ki ga je dobil od ruskega konzulata, saj je bil po obtožnici v ozkih stikih z vicekonzulom Jakolevom v New Yorku. Ženi pa je obtožnica očitala, da je podpirala vso stvar z delom in nasveti. To je bila v bistvu obtožnica.

Kako se je izvršitev smrtne obsodbe zavlačevala s ponovnimi prizivi na višja sodišča, s poizkusi, izprositi milost pomiloščenja in podobno, bo več ali manj znano vsakomur. Januarja bi morala že biti usmrčena, potem se je zadeva vlekla v februarju, končno v marcu, dokler se ni končala z zadnjo odklonitvijo pomiloščenja od strani predsednika republike Združenih držav.

Nas zanima pri tem primeru zakoncev Rosenberg vprašanje, kako je Cerkev gledala na ta primer in kako si je sv. oče prizadeval rešiti jih smrti. List »L'Osservatore Romano« je 14. februarja prinesel kratko opombo s tole vsebino: Nekateri listi kličejo v zadevo zakoncev Rosenberg sv. očeta, kakor da bi on ostal neobčutljiv zanje. Dobro je vedeti, da sv. oče nikdar ne opusti ničesar, kadar je treba rešiti življenje ljudi in to v imenu ljubezni, ki je bistvena njegovemu poslanstvu. Kakor je posredoval že večkrat, tako je posredoval tudi v tem primeru, kolikor je mogel, ker pač manjka uradnih odnosov med Združenimi državami in sveto stolico.«

*

V USA je bil papežev korak sprejet z različnimi čustvi, pač pod vtisom starih predsodkov proti katoliški Cerkvi, deloma pa tudi zaradi sovražnega javnega mnenja proti zakoncema Rosenberg. Da je bilo javno mnenje proti njima, je deloma razumljivo iz razloga, ker je USA dostej edina imela to strašno orožje, a odslej naprej ga ima tudi Rusija, torej je v nevarnosti vsa Amerika v kaki bodoči vojni, saj ena atomska bomba vržena na industrijska središča, more uničiti nešteto človeških življenj. Da sta obsojenca bila juda, ni igralo nobene vloge. Posebno je javno mnenje vzpodbudilo proti njima tudi dejstvo, da sta obtoženca skrivnostno molčala, dočim so soobtoženci s svojimi izjavami pripomogli, da je vlada preprečila nadaljnje izdajanje vojaških skrivnosti.

Komunisti so vprizorili veliko kampanjo proti sodbi in demonstrirali predvsem v Združenih ameriških državah najprej za oprostitev zakoncev, kasneje za pomilostitev kazni. Ustanovil se je poseben naroden odbor za rešitev Rosenbergov, ki je organiziral razna protestna zborovanja. A ameriško javno mnenje je ostalo nasprotno.

Ne eno ne drugo ni vplivalo na sv. očeta, da je naredil korak, ki smo ga omenili. Razlogi so bili drugi. Smrtna kazen je zadnje sredstvo, ki zadene krivca in njegovo zlo delo opraviči pred drugimi. A vedno vzbudi odpor ta kazen. Mnogi se ob takih primerih ustavijo polni usmiljenja nad obtožencem, ne da bi sodili njegove napake. Primer Rosenbergov je bil toliko bolj značilen, ker je tu šlo za dva mlada zakonca, ki sta pustila siroti dvoje otrok, devetletnega Mihaela in petletnega Roberta, ki sta pri vsej stvari nedolžna. Ta okolnost posebej gane dobre matere, pa tudi srce Namestnika Kristusovega, ki ljubi kakor Kristus nedolžne otroke.

Preganjanje vere za železno zaveso

Ameriški komentator Paul Ford piše o preganjanju vere za železno zaveso:

'Poleg vseh težkih skrbi, ki jih doživlja Moskva zaradi razvoja dogodkov v svojih podložniških državah, se pojavlja še nova težava v obliki odpora proti komunizmu, ki ga kažejo verske skupnosti še posebno na Poljskem in Češkem.

Petindevetdeset odstotkov poljskega naroda je vdanih katoličanov. Na verski praznik Rešnjega Telesa 4. junija je kardinal Štefan Wyszynski naravnost elektriziral nabito varšavsko katedralo, ko je rekel:

»Poljski katoličani morajo biti pripravljeni, če bo treba, tudi na mučeništvo. Upirati se morajo državnemu pritisku, tudi če bi morali preliti svojo kri.«

Po službi božji je v pobožni procesiji šlo za kardinalom kakih 50.000 ljudi po varšavskih ulicah. To veličastno procesijo so gledali komunistični miličniki in tajni policisti, ki so ostali ob strani smrtno bledi in molče.

Devetega junija je kardinal zopet govoril v nabito polni katedrali. »S Cerkvijo ravnajo danes v tako zvanih progresivnih državah veliko slabše kot nekoč v mračni davni preteklosti.

Kdo bi lahko govoril o napredku — je poudaril — ko pa škofom ne dovolijo obiskovati kristjane v ječah in bolnišnicah in ko ljudi pretepajo in mučijo po zaporih?«

Ko je kardinal Wyszynski to govoril, je imel brez dvoma v mislih 50 poljskih duhovnikov, ki so bili obsojeni na smrt, ker se niso hoteli ukloniti komunizmu, ali sedem škofov v ječi, ali številne duhovnike in verske učitelje, ki so zaprti ali so izginili.

O teh pogumnih kardinalovih obtožbah nista poljski komunistični tisk in uradni radio poročala niti besedice, sovjetski propagandisti pa so se znova zagnali v Cerkev in njene predstavnike.

Še v tem tednu so češkoslovaške komunistične oblasti obsodile štiri voditelje baptistične cerkve na zaporne kazni do 18 let zaradi lažnih obtožb izdajstva in vohunstva. Med razpravo proti njim je uradno komunistično glasilo »Rude Pravo« zapisalo:

»Vera je s svojim prepričanjem o večnem življenju, s svojim evangelijem ponižnosti in ljubezni do sovražnikov ter z zavračanjem aktivnega razrednega boja, najbolj živo nasprotje komunistične zamisli sveta. Potrebno bo prepričati čim več članov komunistične stranke, da se odločno in dokončno ločijo od vere in Cerkve.«

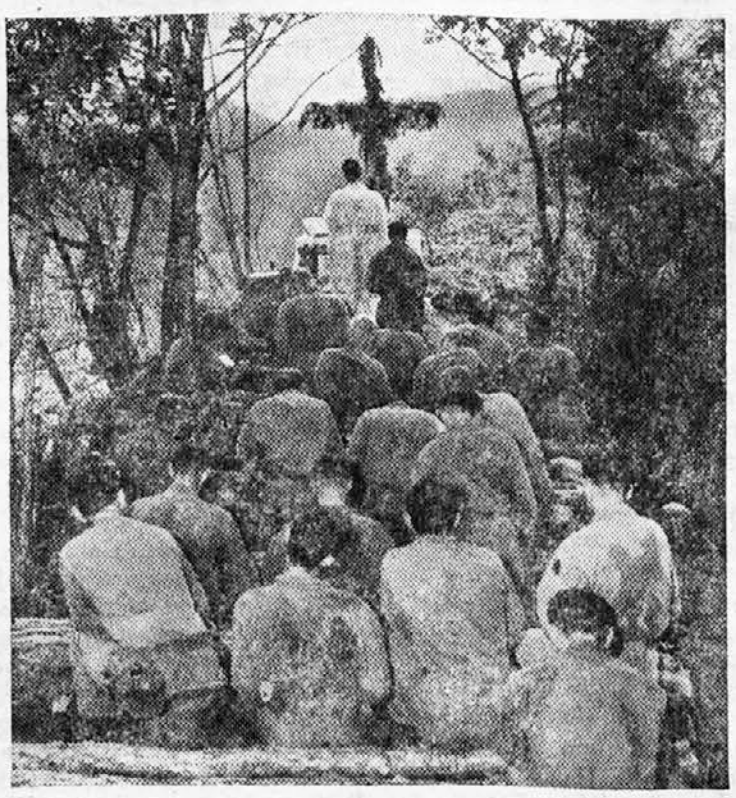

SKRB ZA DUSEVNO HRANO NA KOREJSKEM BOJIŠČU

KULTURA

Pevski koncert posvečen spominu pok. skladatelja Vinka Vodopivca

»Katoliški glas« je napovedal, da bo Slov. kat. prosvetno društvo v Gorici, priredilo 27. in 28. junija 1953 pevski koncert pod vodstvom prof. M. Fileja. Kronist je v naslednji številki še omenil, da sta se koncerta vršila in dobro uspela, toda kaj več o tem koncertu nismo slišali. In vendar je bil ta koncert nekaj novega in pomembnega za našo javnost. Bi ne bilo prav, ako bi šli preko takih prireditev.

S tem koncertom zaznamujemo velik korak, velik napredek, ki ga je društvo napravilo v dobrem letu, in je tako stopilo v koncertno dvorano z resnim pevskim programom. Večer pa je služil hkrati v proslavo Vinka Vodopivca in je bil ta koncert one vrste, ko se proizvajajo samo domača dela.

Vinka Vodopivca kot skladatelja poznamo vsi. Je to preprost skladatelj, ves poln slovenskega narodnega duha; njegova dela so nežno začutena, včasih otožna, pa tudi naivno idilična. Njegov slog je enostaven, ne išče efekta z modernimi frazami; vsa dela so polna same melodije in prav to ga napravi tako priljubljenega našemu občinstvu. Zlagal je mnogo za zbore posvetnega in cerkvenega značaja. Zelo se je zanimal za našo narodno glasbo in ni prezrl naše narodne pesmi. Tu je našel mnogo pristno narodnega duha; nekaj čisto svojstvenega, ki ga razodevajo njegove kompozicije. Velike so njegove zasluge na polju naše glasbe. Trajni spomin si je pisat sam. — Naj bodo te besede v spomin na njegovo prvo obletnico smrti.

Pred izvajanjem programa je zbor zapel »Žalostinko« v skladbi M. Fileja in na primerno ter lepo besedilo Ljubke Šorli. Zamisel skladbe je zelo posrečena; vsa težnja visi na bariton solo spremljavi mešanega zbora, ki služi v tem slučaju za orkester. Pesem je segla v notranjost, saj je bila pač izraz bolečine.

Program koncerta je bil razdeljen v tri dele. Prvi del je bil sestavljen iz mešanega zbora, ki je obsegal dve lažji skladbi: »Sijaj, sijaj, lunica« in »Ptici« ter balado »Mejnik«.

Za uglasbitev te krasne Aškerčeve balade se je V. Vodopivec poslužil mešanega in moškega zbora ter dveh solistov. Delo je vseskoz zelo melodiozno in se je skladatelj poslužil večkrat narodnega tona. V harmonskem oziru je preprosto, toda solidno in spretno izvršeno. Lepo riše in opisuje vsebino teksta. Izvajanje »Mejnika« je bilo splošno zelo dobro. Odlikoval se je predvsem zbor, ki se je dobro zavedal vseh prehodnih mest in jih s primernim dinamičnim stopnjevanjem dobro markiral. Pri tej pesmi, kar velja na splošno tudi za ostale, se je pokazalo, da razpolaga zbor z jako dobrim materialom, tako v ženskih kakor v moških glasovih. Napram altom, ki so zelo dobro zastopani, bi bilo dobro še nekaj sopranov, da bi prišli tako v še večjo zlitost. Zbor je dobil v tako kratkem času svojega obstanka že precejšnjo uglajenost in se more tako lotiti izvajanja tudi težjih del.

Drugi del je obsegal moške zbore. Pesmi so se polagoma stopnjevale; iz »Že sonce za goro gre« in »Imel sem ptičico«, smo prišli do druge balade »Ubežni kralj«. V tej pesmi je manj melodike in več harmonizacije. Prav radi tega je bila to najtežja točka programa. Zbor je pokazal, da je skladbi kos in tudi občinstvo je z velikim odobravanjem sprejelo to skladbo. Zelo posrečen je bil recitat in pevovodja je tukaj pokazal vso svojo spretnost. Poznalo se je nekoliko, da je prvi tenor že nekoliko utrujen, posebno ker mora pogostoma delovati v visokih legah. Tu bi bilo na mestu še nekaj basistov.

Sledila je pesem »Bolečina«; zelo nežna in otožna pesem, kar se je tudi poznalo v lepem izvajanju. Za oddih je sledila: »Hej, kupil si jaz pipo bom«. To je manj zahtevna pesmica, ki je pa zelo lepo vplivala na poslušalce.

V tretjem delu je zopet nastopil mešani zbor. Prva je bila ljubka pesmica: »Že cvete roža gartrožac«, kateri je sledila vedno lepa »Noč na Adriji«. Zibajoče motive, ki se v tej skladbi nahajajo, je zbor dobro pogodil ter jo s primernim naglašanjem spravil do veljave. Sledila je zadnja točka »Knezov zet«. Mnogo lažja kot prejšnji baladi, toda ravno pri tej pesmi je pevovodja spravil na dan največ skrite lepote. Komu ni ostalo v spominu ono lepo mesto, kjer je zbor z vso mehkobo in naposled z mogočnim naraščanjem odpel: »Odbije ura polnoči...«.

Zbor je bil tukaj glasovno na višku.

S posebnim priznanjem se morajo omeniti velike zasluge, ki jih ima pri vsem tem zborovodja prof. M. Filej, ki je duša vsemu in ki vodi zbor vztrajno in nesebično vedno višje. Po začrtani poti nam bo z enako disciplino in vztrajnostjo mogel nuditi vedno več dovršenih koncertov. Prireditve tega zbora zaslužijo vsega priznanja in resnega vpoštevanja.

Poslušalec

Ljudska igra v Sovodnjah

Preteklo nedeljo zvečer je Dekliški krožek iz Sovodenj uprizoril Frisovo »Ljudmilo«, dramo v petih dejanjih iz časa pokristjanjevanja saške dežele v dobi Karla Velikega. Rojčevo dvorišče, zares posrečeno za igre na prostem, je bilo nabito polno gledalcev iz Sovodenj in okolice, ki so pazljivo in napeto sledili prepričljivemu podajanju. Kdor je videl na odru dekleta iz krožka ob drugih prilikah, mora z veseljem poderčtati velikanski napredek, dosežen v nedeljski igri, ki ni med zadnjimi po zahtevnosti vlog in interpretacije. Ne bomo imenoma hvalili posameznih igralk, kajti prav vse zaslužijo toplo priznanje. Tekst je bil dobro naštudiran, kar ima dvostranski dober vpliv, predvsem na občinstvo, pa tudi na igralke same, kajti tako one lahko osredotočijo vso pažnjo na izrazitost in barvitost v podajanju. Režiserjeva zasluga je zelo posrečena izbira vlog, tako da so prišli značaji do polnega izraza. Še neko drugo zaslugo ima pri tem režiser, namreč to, da je izsledil nove odrske talente, ki so se odlično izkazali že pri prvem nastopu. Scenerija je presegla diletantsko raven in je s svojo intonacijo s pozoriščem nudila gledalcem umetniški občutek. Le pri končni živi sliki bi bil efekt učinkovitejši, če bi jo režija skrajšala, seveda če je to sploh tehnično izvedljivo.

Skratka, igra sama in njena popolnoma uspela uprizoritev zasluži vse naše navdušeno priznanje, igralke in režiser pa brezpogojno pohvalo. Prepričani smo, da tolmačimo splošno mnenje, če izrazimo željo, da bi nam požrtvovalni Dekliški krožek iz Sovodenj svojo dramo še kje ponovil.

Egiptovske piramide in štandreški vodovod

Za največjo egiptovsko piramido so porabili baje petdeset let.. Petnajst let so kamenje lomili. Petnajst let so ga dovažali in dvajset let so piramido zidali.

To je ena dolga življenjska doba. Za štandreški vodovod se ponavlja ista zgodovina.

Pred 30. leti je mlad Štandrežan snubil Maričko iz Sovodenj. Dekle je nekaj oklevalo ker v Štandrežu ni vode, pa jo je mladi ženin Nutič potolažil: »Ne boj se, Marička, letos bo delala občina vodovod.«

In od tistih dob je šlo v večnost 30 let in tudi Marička je že vdova, vode pa še nima v hiši.

Ko je preteklo zimo čitala, da je občina sklenila postaviti v Štandrežu vodovod in dobila za to 11 milijonov dovoljenih, je Marička zmajala z glavo, rekoč: »Nič ne bo! Prej bom umrla.«

In nam se zdi, da ima prav. Treba bo čakati še 20 let, da dobimo vodovod. Tako jih bo preteklo 50, kakor za egiptovske piramide.

In vodovod bo slaven, kakor so slavne egiptovske piramide.

ZAHVALA

Predragi Goričani!

Čutim se dolžnega, da se vam prisrčno zahvalim za vse, kar ste zame storili ob priliki moje novomašne slovesnosti, ki sem jo doživel med vami na dan sv. apostolov Petra in Pavla. Vi ste mi nadomestili vse, kar mi je najdražje na zemlji.

Ni mi bilo dano, da bi po 13 letih videl svojo rojstno vas in kot novomašnik podelil svoj novomašniški blagoslov nad sončno Vipavo. Tam me je pričakovala moja draga mama, ki me je vsa leta mojega študija v mislih spremljala, zame molila in prosila božjega blagoslova na svojega najmlajšega devetega otroka. Kako rada bi me po tolikih letih ločitve videla in z materinsko ljubeznijo objela v mojem rojstnem domu. — Tam na Vipavskem me pričakuje grob mojega očeta, ki mi je umrl, ko sem imel šele šest mesecev. Rad bi položil nanj šopek cvetlic. Pričakovalo me je moje zvesto vipavsko ljudstvo. Med njim sem želel imeti svojo novomašno slovesnost v domači župni cerkvi v Budanjah. A razmere, v katerih živimo, so močnejše od mojih želja.

Toda našla so se plemenita goriška srca, ki so mi hotela nadomestiti domačo župno cerkev, rojstno vas, hišo, kjer sem preživel svoja nepozabna mlada leta, materino nežno ljubezen... In ta plemenita goriška srca so mi omogočila, da sem praznoval svojo novomašniško slovesnost tako lepo in tako domače, da skoraj ne najdem besed, s katerimi bi se mogel primerno zahvaliti vam, svojim dobrotnikom in dobrotnicam, ter vsem vernikom, za udeležbo, darove in molitve. Hvala gospodu pridigarju in pevskemu zboru za lepo petje.

Moja želja je, uporabljati izredne pravice, ki sem jih prejel z mašniškim posvečenjem, v prid ljudstvu, iz katerega sem izšel. S tem namenom sem stopil v samostan, ta cilj mi je lebdel pred očmi vsa leta mojega študija in ta svoj življenjski načrt sem hotel imeti natiskan tudi na novomašnih podobicah: »Oznanjal bom, Gospod, svojim bratom tvoje ime!« (Ps. 21). Sicer sem kot redovnik vezan z obljubami, moje želje se morajo vedno podvreči pokorščini. A prepričan sem, da me bo božja Previdnost vodila po mojih predstojnikih tako, da bom mogel vršiti to svojo življenjsko nologo. Priporočam se tudi jaz vam v molitev, da bi bil goreč duhovnik in dober redovnik! Kajti duhovnik biti je lepo, biti duhovnik in to dober duhovnik je pa težko.

Vse prisrčno pozdravlja hvaležen novomašnik

p. MANSVET BOŽIČ, *kapucin*

GOSPODARSTVO

Od dežja izprana krma

Vse do 12. julija je bilo letos spravljanje krme zelo sitno. Vreme je zjutraj kazalo lepo, vzel si koso in trava ali detelja je kar odletala. Ko je bilo pokošeno, pa je prišla ploha, ki je vse zmočila. Drugi dan si hitel sušiti, a predno si mogel spraviti v kopice, pa je spet prišla ploha. In to se je ponavljalo.

Posledica slabega vremena je, da so prav redki spravili kaj krme, ki je bila v redu sušena. Večina ima krmo izprano od dežja, taka krma pa je plehka, bolj slamnata.

Lahko pa tako krmo znatno izboljšamo, in sicer s soljenjem. Vrhu spravljene krme na seniku raztrosimo nekoliko živinske soli. Najbolje je, če osolimo vsako posamezno plast spravljene krme, in sicer s približno 200 grami soli za vsakih 100 kg sena ali detelje. Kdor pa tega ni storil takoj ob spravljanju na senike, naj raztrosi sol sedaj.

Že naši očetje so solili od dežja oprano krmo. Oni sicer niso vedeli, da izloči krava z vsakim litrom mleka vsaj 2 grama soli, so pa po opazovanju svojih krav sklepali, da se živali boljše počutijo in lepše izgledajo, če dobivajo tudi sol.

Če pa soliš od dežja izprano krmo, jo s tem napraviš živalim bolj tečno, bolj redilno. Ko pa krmiš osoljeno krmo, ni potrebno, da dajaš živalim še posebej soli.

Končno pa ne smeš pozabiti, da s soljenjem malo vlažne ali od dežja izprane krme onemogočiš razvoj različnih škodljivih plesni, ki bi še nekoliko vlažno krmo lahko pokvarile.

Torej raztrosi po 200 gramov živinske soli vrhu vsakih 100 kg od dežja izprane krme.

Ali marčne ali avgustovske kokoši?

Povsod smo čitali in tudi v našem listu poudarili, da dobimo dobre kokoši jajčarice od piščancev, ki se izvalijo marca ali aprila meseca. V ZDA pa, kjer so tudi glede perutninarstva zelo napredni — koliko jajčnega prahu je prišlo samo v Evropo — si vzgajajo jajčarice samo iz pišk, ki se izvalijo avgusta meseca.

In imajo za to tudi svojo utemeljeno razlago.

Mlada piščeta potrebujejo v prvih tednih življenja — do 6 tednov — toploto in kolikor mogoče na beljakovinah bogato hrano živalskega izvora. Pozneje jim pa toplota škodi in če je pretoplo, zastanejo v rasti. V tej dobi tudi krma ne sme biti prebogata na beljakovinah, zato se zamenjuje krmo živalskega izvora z zrnjem. Seveda morajo imeti piške na razpolago tudi dovolj zelenjadi.

Navedene predpogoje imajo piške, ki se izležejo avgusta. Toplota je visoka in v naravi je dovolj črvov in hroščev. Po šestih tednih smo v oktobru, ko je bolj hladno — med tem je piščancem že zrastlo perje —, v naravi je manj črvov, pač pa mnogo mladega zelenja, ki gre piščancem v veliko slast. Poleg tega dobivajo seveda piščanci obilo zrnja, posebno koruze. Novembra in decembra naj se piške mnogo pasejo. Med tem izločimo petelinčke. Januarja — komaj 5 mesecev stare — so jarčice že odrastle in takrat tudi že začnejo nesiti jajca.

Marca meseca izvaljene piške trpijo v začetku mraz, pozneje pa veliko vročino, kar kvarno vpliva na razvoj njihovih teles. Prenesejo pa marčne jarčice septembra ali oktobra meseca, ko je pri nas najmanj jajec in so takrat najdražja.

Kaj se torej bolj izplača? O tem naj odločijo gospodinje same. Ameriške gospodinje so se odločile za avgustovske piške.

OBVESTILO

Knjižnica Katoliškega prosvetnega društva v Gorici bo meseca avgusta zaprta zaradi preureditve. Kdor ima knjige izposojene, je naprošen, da jih vrne do 26. julija. Do takrat bo knjižnica odprta vsak delavnik od 10. do 12. ure ter ob nedeljah od 10. do 11. ure.

Goriško romanje na Sv. Višarje

Katoliško prosvetno društvo v Gorici sporoča članom in prijateljem, da bo priredilo v soboto in nedeljo 8. in 9. avgusta dvodnevno romanje z avtobusi na Sv. Višarje. Vpisovanje se sprejema v dopoldanskih urah na upravi »Katoliškega glasu« v Gorici, Riva Piazzutta 18 ali pa pri č. g. Mirku Mazoru, kaplanu na Travniku. Program in pogoji bodo javljeni v prihodnji številki »Kat. glasu«. Že sedaj vabimo, da se romanja polnoštevilno udeležite.

Odbor S.K.P.D.

Duhovne vaje za dekleta

bodo v Gorici od 17. do 21. avgusta, in sicer pri čč. sestrah uršulinkah. Vzdrževalnina za ves čas je dva tisoč lir. Priglasiti se je treba pri vodstvu dekliške Mar. družbe, Corte S. Ilario 7, Gorica, ali pa na škofiji v Gorici.

Poslušajte versko uro na radiu Trst II. vsako nedeljo ob 9,30!

WILHELM HÜNERMANN: 26

Oče Damijan

Morda vas čaka mučeništvo! Mnogo blagoslovljene krvi je že bilo prelite na teh otokih zaradi Kristusa. A vedite: Kdor hoče svoje življenje pridobiti, ga bo izgubil, in kdo nima večje ljubezni kakor tisti, ki da svoje življenje za svoje prijatelje.«

Nad glavami novomašnikov je v srebrni posodici trepetala večna luč in metala rdeč soj na bela mašna oblačila, kot bi jih že zdaj hotela potopiti v barvo mučeništva, v ogenj božje ljubezni. V dušah poklicanih pa je bila ena sama velika in vesela pripravljenost, da živijo in umrjejo za evangelij Kristusov. Škof je ponovil:

»Bratje moji! Te besede ponesite s seboj v življenje! Nihče nima večje ljubezni kakor tisti, ki da svoje življenje za svoje prijatelje. Amen!«

»Amen! Amen!« je odmevalo v srcih vseh.

Amen! k milosti te ure. Amen! k vsem žrtvam, ki so jih do tega dne doprinesli! Kaj pomenijo na tehtnici tega dneva, ko je Bog vse nebo položil v svojo skodelico!

Amen! k vsem križem, k vsem bremenom, ki jih Bog hoče naložiti na njih ramena! Amen! k samotnemu življenju! Amen! k trpljenju mnogih let! Amen! k smrti v zapuščenosti! Amen! Iz vsega srca! Tako bodi! Amen!

Magnificat — hvalnica presrečnih božjih izvoljencev je zadonela po cerkvi. »Moja duša poveličuje Gospoda!«

Pred oltarjem Kraljice duhovnikov so plamtele sveče in žarele cvetice, ki so jih bili Kanaki nasuli pred njen prestol. Milostna Mati je veselo gledala na goro pisanega cvetja, na gorečo pripravljenost, in je četi novoposvečenih duhovnikov delila svoj materinski blagoslov.

Drugo jutro je pater Damijan dvignil belo Gospodovo Telo in zlati kelih v jutranjo luč, ki je skozi vsa okna lila v katedralo.

Po maši so se množice prerivale okrog novomašnika in ga prosile za blagoslov. Mlademu duhovniku so se tresle roke. Rjavi, tuji ljudje, Kanaki, ki so morda pred nekaj meseci še darovali malikom, so sklanjali glave pod znamenjem svetega križa. Tuji ljudje! Nikogar, nikogar ni bilo tukaj, ki bi ga Damijan poznal. Novomašniku je bilo, kot da morata od nekod priti oče in mati. Ko se je zavedel, da išče med tujo množico njihovih obrazov, se je otožno nasmehnil. O, kako rad bi zdaj staršem položil roke na čelo in jih blagoslovil, nje, ki so ga tako bogato blagoslavljali s svojo ljubeznijo. Nato pa je tudi k tej žrtvi odločno in pogumno rekel »Da!«

Star, razcapan Kanak in slepa, opotekajoča se starka sta zdaj pokleknila k njegovim nogam. Ko ju je pater Damijan zagledal, se mu je zdelo, kot da sliši nek glas:

»Glej, tvoj oče! Glej, tvoja mati!«

In mladi duhovnik je s tako ljubeznijo in s tako prisrčno molitvijo položil roke na oba, kot da bi pred njim na mrzlem cerkvenem tlaku resnično klečali njegovi starši...

PLES STRAHOV

Obrežni parnik »Liholiho« se je v težkem taktu boril skozi havajski prekop. Kakor svinčena streha je gorelo nebo nad vodo in ozračje je bilo kakor tekoča kovina.

Na ladjini palubi je ždel rjav mož, ki so ga Kanaki imenovali »Sin želve«. Njegov gospod, škof Maigret, pa ga je klical s krstnim imenom Petero. Kajpak, »Sin želve« je bil škofov strežaj. S svojim gospodom in z obema mladima misijonarjema se je vozil v Havaj, kjer je msgr. Maigret hotel vpeljati novoposvečena duhovnika v njun prvi dušnopastirski okraj.

Petero je plašno prisluškoval ječanju in stokanju strojev. »Ladja ima mnogo hudih duhov v trebuhu,« je vzdihoval in očitajoče gledal svojega gospoda, ki je z obema patroma, Damijanom de Veuster in Klemensom Edvardom stal na ladjinem krovu. Misijonar je pogledoval na mogočno goro Maui, ki je polagoma zginjala v sivi soparici, ležeči nad morjem.

»Škoda!« je dejal zdaj Damijan. »Rad bi še nekaj časa ostal pri patrih na Maui. Tam bi naju lahko učili misijonske abecede.«

»Vsaj jezika Kanakov bi se pri njih lahko naučila,« je pritrdil pater Edvard, a škof se je smehljal:

»Kanak pravi: Vrzi otroka v vodo, če naj se nauči plavati. Bodita zadovoljna, da smo med uro postanka vsaj lahko maševali na Maui. Vrh tega pa kdo ve, kdaj odpluje naslednja ladja.«

»Sin želve« je tiho stokal v svojem kotu, kajti za ladjo so se pomaljale iz vode hrbtne plavuti morskih volkov. Vožnja se nikakor ne bo dobro končala. Včeraj ponoči je Petero videl, kako je dolgi, oblake požirajoči morski volk vrgel v vodo mnogo zlatih zvezd. To je bilo slabo znamenje. In v ladjinem trebuhu so plesali strahovi. Razen tega je v spodnjem delu ladje napravil luknjo. To se ni moglo srečno končati, kajti Maui, bog ognja, in Kane, bog morja, bosta sovražnika, dokler bodo v veliki vodi otoki. Morski volkovi gotovo dobe svoj zajtrk.

Ozračje je postalo vedno bolj dušeče in soparno. Nenadoma je pater Damijan pokazal na konico prednjega jambora in zaklical:

»Glejte Elmov ogenj!«

Res so na vseh koncih jamborov plesali majhni, modri plameni. Komaj pa jih je Kanak zagledal, je kriče planil pokonci, stekel tuleč po stopnicah navzdol, dirjal v kajuto, se skoraj spotaknil ob kitajskega kuharja in kričal:

Z GORIŠKEGA

Smrtna kosa med Goričani

V noči na nedeljo, 12. julija, je v bolnišnici pri Rdeči hiši zaspala v Gospodu mamica našega pevovodje in profesorja glasbe č. g. Mirka Fileja, 63-letna ga. Terezija Filej. V ponedeljek popoldne je bila ob številnem spremstvu znancev in prijateljev iz Gorice in s Tržaškega ozemlja spremljana na njeni zadnji poti. V cerkvi sv. Ignacija ji je zapel ganljivo žalostinko zbor Kat. prosvetnega društva, na pokopališču pa moški zbor goriških pevcev.

G. profesorju — sinu — in vsem sorodnikom izrekamo naše iskreno sožalje in zagotavljamo naše priprošnje pri Bogu za dušni pokoj drage pokojnice. Naj v miru počiva!

V ponedeljek zjutraj, 13. 7., pa je v isti bolnišnici izročil svojo dušo Bogu mnogim Slovencem dobro znani notar 56-letni dr. Alojzij Marega. Zaradi njegove ustrežljivosti in pravičnosti do vseh je bil tudi med nami spoštovan in nas je njegova nenadna smrt užalostila. Bil je brat č. g. župnika pri sv. Roku. Njega in vse sorodnike naj ob tej bridki izgubi tolaži dobri Bog!

Pokojni je bil zvest sin sv. Cerkve in mož neomajnega katoliškega prepričanja. R.I.P.

Tretjerednikom

V petek 17. julija bo sv. maša za pok. Roje Fani ob 6.15 v kapucinski cerkvi. Prihodnjo nedeljo 19. t. m. mesečni shod tretjega reda pri Sv. Ivanu ob štirih popoldne. Ta dan bo tudi sprejem novih udov, ki so se prijavili za sprejem.

Ali že imaš življenjepis božjega služabnika patra Leopolda? Ako ga še nimaš, pohiti. Dobiš ga v Kat. knjigarni in pri p. Fidelisu v Gorici in v Trstu pri Fortunatu in p. Alfonzu. Cena knjigi lir 400.

Nedeljski izlet v Štandrež

Ker je bila zadnja nedelja suha in hladna sem vzel svoje kolo in jo mahnil v Štandrež.

Ko sem prišel na Rojce, sem občudoval lepo novo cesto z gladkim asfaltom. Toda bes te plentaj, ta cesta vodi samo do naselja istrskih beguncev, od tam dalje proti Štandrežu pa si polomiš kolo in kosti dokler ne dospeš do vrha, potem te pa zopet spremlja nov asfalt do Pilošča.

Pa sem vprašal ljudi odkod ta razlika na isti cesti in nekdo mi je to tako raztolmačil: »Kjer vodi cesta po odprtem svetu, tam je krasno asfaltirana, da lahko voziš z divjo hitrostjo, ko pa pride cesta med hiše, je pa vsa razdrta in razdrapana, da zato voziš počasneje in tako nikogar ne povoziš.«

Pa reci, da goriško županstvo ni pametno!

Doberdob

Preteklo nedeljo je pri nas gostoval akademski klub »Jadran« iz Trsta s pestrim pevskim sporedom ter nekaj recitacijami. Pevski program narodnih in umetnih pesmi je bil prav lep in izbran, le nekoliko pretežak tako za pevce same kakor tudi za občinstvo, ki se je akademije številno udeležilo. Škoda da so morale zaradi nepredvidenih težav odpasti folklorne točke, ki bi vso prireditev bolj poživile in olajšale. Takih prireditev bi si še želeli.

Dež pa lije in lije, da kmetje delamo kakor bi kradli, zlasti pri sušenju sena in detelje; sicer nam pa dež vsaj do sedaj ne dela druge škode, saj letos na Krasu vse bujno raste in dobro obeta; še cesta skozi vas nam je tako vsak dan lepo oprana in namočena, da ni treba jesti prahu z naše tako prašne ceste, dokler tu ta zadeva ne dozori tako, da bi se zdelo potrebno in nujno, da se cesta vsaj skozi vas asfaltira. Moderna higijena to vsekakor zahteva.

Sindikalni sestanek občinskih uslužbencev

Občinski uslužbenci, ki so imeli pretekli teden dve sindikalni seji so izdelali resolucijo, ki obsega 13 točk. V tej resoluciji zahtevajo od župana, da se pozanima pri pristojnem ministrstvu za odobritev in aplikacijo organskega pravilnika. Dalje zahtevajo tudi uvedbo trajnega enotnega urnika in večje razumevanje za vse ekonomske in socialne potrebe nameščencev. Zaključili so spomenico s pripombo, da če njihovi predlogi ne bodo sprejeti, se bodo obrnili za pomoč na sindikalne organizacije.

Poletni urnik na goriškem županstvu

Od 1. do 31. avgusta bodo uvedli na vseh občinskih uradih poletni urnik in sicer bodo uradi poslovali nepretrgoma od 7. do 13. ure. Popoldne bodo uradi zaprti.

Iz goriških srednjih šol

SPREJEMNI IZPITI V GIMNAZIJO

Od 36 učencev, ki so se prijavili k sprejemnemu izpitu v gimnazijo, jih je 30 izdelalo, in sicer:

Appe Valter, Bratina Božidar, Brescia Marjan, Lavrenčič Jožef, Martinelli Livij, Maurensig Pavel, Pelicon Radovan, Predan Egidij, Smotlak Egidij, Venosi Salvator, Vidimar Jožef, Zavadlav Rajmund, Cescutti Marija, Di Dio Silva, Leban Anka, Leban Marija, Ličer Suzana, Marassi Eleonora, Oitzinger Albina, Paulin Nadja, Pelicon Jožica, Pieniz Zvezdana, Polh Marjeta, Sdraulig Marija, Sinicco Gracijana, Sinicco Silvana, Sossou Ana, Specogna Marčela, Visintin Jolanda, Vizzutti Anamarija.

NIŽJI TEČAJNI IZPIT

Izdelali so:

BEDNARIK Joško (odličnjak), Brauč Ben. Renat, Breganti Anton, Cotič Virgil, Jarc Jožef, Stigari Branko, Tomasino Roman, Černigoj Andrej (privatist), Bresciani Lilijana, Brumat Irena, BUDIHNA Anamarija (odličnjakinja), Dorini Adrijana, Grudina Ivanka, LAVRENČIČ Ada (odličnjakinja), Lavrenčič Marija, Lavrenčič Milona, Levpušček Ana, Mikulus Aleksandra, Pacorini Marjeta, PERIC Jožica (odličnjakinja), Sobani Štefanija.

SPREJEMNI IZPIT V LICEJ

Izdelal je Cvitkovič Dragan; 5 dijakov je bilo zavrnjenih,7 pa jih bo popravljalo v jesenskem roku.

LICEJSKA MATURA

Izdelala sta Bregant Marjan in Cupin Konštantin; 3 dijaki so bili zavrnjeni, 5 pa jih bo popravljalo v jesenskem roku.

UČITELJSKA MATURA

Izdelala sta Kravina Ivan in Bratuž Lojzka; 5 dijakov je bilo zavrnjenih, 18 jih bo popravljalo v jesenskem roku.

ZAKLJUČNI IZPIT NA STROKOVNI ŠOLI

Izdelali so:

Ambrosi Ivan, Bele Franc, Belligoi Ermete, Calvetto Ivan, Černic Ciril, Devetak Ernest, Devetak Ivan, Ferligoi Bruno, Frandolič Arnald, Gergolet Ivan, Klanjšček Venceslav, Lavrenčič Karel, Mersecchi Viktor, Meschnik Jožef, Ovidoni Lucijan, Podgornik Dominik, Rožič David, Terpin Renco, Bassa Nada, Čescutti Lucijana, Fajt Marcela, Grilj Griselda, Leban Jolanda, Pulc Antonija, Savli Antonija, Sinicco Adalgiza.

S TRŽAŠKEGA

Iz tržaških srednjih šol

Usposobljenostni izpiti na Državni trgovski akademiji s slovenskim učnim jezikom v Trstu

V poletnem roku letošnjega šol. leta se je k tem izpitom prijavilo vsega 14 kandidatov (13 rednih in 1 privatistka).

Izpiti so se začeli 22. junija in so trajali do 5. julija.

Izpitom je predsedoval ravnatelj Državne višje realne gimnazije s slovenskim učnim jezikom v Trstu in svetovalec za slovensko šolstvo pri Višji šolski upravi prof. Edvard Mizerit.

Usposobljenostni izpit je uspešno opravilo 6 kandidatov, ki prejmejo diplomo računovodje in trgovskega izvedenca. Ti so:

Cergol Lavra, Vovach Magdalena, Kerkoč Friderik, Lokar Aleš, Peljhan Pavel, Gustincich Neda.

K popravnim izpitom v jesenskem roku je bilo pripuščenih 7 kandidatov; en kandidat je bil odklonjen.

Zrelostni izpiti na Državni višji realni gimnaziji s slovenskim učnim jezikom v Trstu

V poletnem roku šolskega leta 1952-53 se je prijavilo k zrelostnemu izpitu na Državni višji realni gimnaziji s slovenskim učnim jezikom v Trstu, ki ima poleg razredov z realnim učnim načrtom tudi popolne razrede s klasičnim učnim načrtom, vsega skupaj 37 kandidatov, in sicer:

12 kandidatov — rednih učencev zadnjega razreda s klasičnim učnim načrtom, 23 kandidatov — rednih učencev zadnjega razreda z realnim učnim načrtom in 2 privatistki.

Tako so letos prvič polagali zrelostni izpit učenci, ki so obiskovali razrede s klasičnim učnim načrtom.

Izpiti so se začeli 22. junija in so trajali do 9. julija.

Izpitom je predsedoval ravnatelj Državnega učiteljišča s slovenskim učnim jezikom v Trstu in svetovalec za slovensko šolstvo pri Prosvetnem oddelku Zavezniške vojaške uprave gospod dr. Anton Kacin.

Zrelostni izpit klasičnega oddelka je dal naslednji izid:

Zrelostni izpit je uspešno opravilo osem kandidatov, in sicer:

Gregorič Milan, Klinec Valentin, Logar Aljoša, Martelanc Aleksander, Zugna (Cunja) Leander, Pojavnik Erika, Raunik Marija, Šturm Ana.

K popravnim izpitom v jesenskem roku sta bila pripuščena dva kandidata. Dva kandidata sta bila odklonjena.

Zrelostni izpit realnega oddelka pa je dal naslednji izid:

Zrelostni izpit je uspešno opravilo devet kandidatov in sicer:

Antoni Karel, Danieli Aldo, Flego Vitomir, Furlan Aldo, Likar Stelio - Zvezdan, Šušteršič Maks, Zobec Srečko, Stergar Ivana, Tavčar Magdalena.

K popravnim izpitom v jesenskem roku je bilo pripuščenih 12 kandidatov.

Odklonjeni so bili 3 kandidati, 1 kandidatinja pa je med izpiti zaradi bolezni odstopila.

Plavje-Škofije

Od toče, ki je zelo poškodovala te okoliške kraje, si je polje že dobro opomoglo. K temu je pomagal izdatni dež in hladno vreme, ki je sledilo v maju. Dobrodošli so bili tudi prispevki, ki so prišli od Pokrajinskega poljedelskega urada in iz občine v obliki umetnih gnojil in novih sadik in mladik. Za to pomoč so bili vsi hvaležni.

Ob koncu šolskega leta je bila na Plavjah lepa šolska prireditev. Udeležba je bila precej številna od blizu in od daleč. Priznanje pridnim igralcem je bilo odkritosrčno in popolno.

Slišali smo nekaj prav posrečenih deklamacij. Potem so sledile izvrstne pevske točke izvedene od deklet strokovnega kmetijskega tečaja, ki so bile bodisi narodnega bodisi umetnega značaja. Tako so vsi uživali pesmi »Le enkrat bi videla«, »Ptica«, »Cicibanus«.

Isti zbor je izvedel tudi dobro naučene narodne plese. Nato smo videli veseloigro »Stava«, potem pa še Župančičev »Pogovor med materjo in dekletom«.

Na koncu je sledila obširna trodejanka pravljičnega značaja »Škrati«, delo M. Kunčiča.

Prireditev je trajala skoraj 2 uri ob nepretrganem zanimanju občinstva.

Nadaljujoč s kroniko — pridenemo to, da se je nekaj dni pozneje vršila v prostorih strokovne šole še zaključna razstava kmetijskega tečaja. Tudi ta je pokazala visoko stvariteljsko zmožnost učenk in učencev Plavij in Škofij. Zlasti dekliška ročna dela so bila obilna in po lepoti jako lepo ocenjena. Nekaj dečkov, med temi Bruno Meton, Dušan Mavrič in Čok Danomir je pokazalo lepe izdelke za okras domače hiše.

Kmalu potem so šli naši dijaki na izlet — romanje na Sv. Višarje, kjer je bilo s starim snegom po globelih in dolinicah vesele zabave. V nedeljo 14. junija je sledila razstava ročnih del iz osnovne šole na Plavjah, obenem tudi onih na Škofiji in v Žavljah, ki so tudi tekmovale po lepoti in okusu izdelkov.

Dne 27. junija je bila zaključna služba božja in poslovilni dan otroškega vrtca slovenskih otrok. Dosti lepih besed, pesmic in govorčkov smo slišali iz ust najmlajše dece našega vrtca, ki sestoji iz plavijskih otrok. Vsi so izrazili nestrpno željo, da bi se kmalu spet začelo drugo leto, saj je življenje v njem tako veselo, zabavno, a zlasti poučno.

Katinara

NOVA MAŠA

Naša vas je letos dne 5. julija praznovala izredno lepo slovesnost nove maše, ki jo je daroval č. g. Grdol Marij z Rocola, ki pa spada v našo faro. Ta dan se je v naši župni cerkvi zbralo izredno veliko ljudi, kot jih le redko kdaj vidimo. A saj se je izplačalo priti: nova maša, ubrano petje, okusno okrašena cerkev in ceste ter lepa pridiga, vse to je bilo udeležencem v duhovno veselje in dušni prid, poleg seveda tudi dobra kapljica, ki ob takih prilikah prav tako ne sme manjkati. Sv. maša se je začela ob 10. uri, pri njej je pel domači katinarski zbor Gruberjevo mašo s precejšnjo dovršenostjo. Pridigal je č. g. Janežič, ki ga na Tržaškem že povsod poznamo kot izrednega pridigarja. Za duhovniškega starešino je bil novomašniku msgr. Ukmar, za diakona in subdiakona pa čč. gg. Župančič in Grmek. Ljudje so se ob tej priliki pokazali zelo velikodušni in požrtvovalni, za kar jim vsa čast.

Novomašniku pa naša iskrena voščila za obilen božji blagoslov v njegovem duhovniškem življenju in delu.

Iz Rojana

V zadnjem času nas smrt zelo pogosto obiskuje. Na god svetega Alojzija nas je nepričakovano zapustil mladi trgovec Friderik Volpe. Številna udeležba pri pogrebu je pokazala, koliko prijateljev je imel. — Komaj šest dni kasneje, 27. junija, je tiho zaspala Ana Ivančič. Zjutraj so jo našli mrtvo na postelji. S popolno vdanostjo v božjo voljo je prenašala trpljenje v precej dolgi bolezni. Več let je bila zgledna družbenka naše Marijine družbe. — V torek 7. junija popoldne je šla Jožefa Ferfolija obiskat svojo sestro v bolnico. Nihče ni slutil, da je ne bo več nazaj. Pri sestri jo je prijela nenadna slabost in je izdihnila. Njena smrt v tako čudnih okoliščinah nas je vse pretresla. — Naslednji dan, 8. junija pa nam je mrtvaški zvonček povedal, da je po hudem trpljenju umrl Anton Ferluga iz Piščancev. — Da ne bodo samo žalostne stvari, vam lahko povemo še o veliki sreči ob nesreči, ki jo je imel g. Vončina. Ob koncu ulice Coroneo je čakal z motorjem, kdaj bo zeleno znamenje, da bo lahko vozil dalje. Med tem pripelje zadaj velik tovorni avto, ki ga šofer ni pravočasno ustavil. Zadel je v motor, ki je zletel naprej, Vončina pa je padel pod avto. K sreči je padel ravno med obe kolesi, da ga avto ni zmečkal. Dobil je težje poškodbe na hrbtu, vendar upamo, da se bo kmalu vrnil iz bolnice domov v Rojan.

Tiska tiskarna Budin v Gorici

Odgovorni urednik: ***Stanko Stanič***

ZAHVALA

Ob težki izgubi naše drage in nepozabne mame si čutimo v dolžnost, da se najprisrčneje zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali in nam lajšali globoko žalost.

Najiskrenejša zahvala čč. gg. duhovnikom cerkve sv. Ignacija, stolnega kapitlja, duhovščini štandreškega in devinskega dekanata. Posebna zahvala Slov. kat. prosv. društvu iz Gorice, pevskemu zboru ter pevovodjema. Zahvala vsem darovalcem cvetja, prijateljem in znancem ter sploh vsem, ki so tako mnogoštevilno spremljali našo drago mamo na njeni zadnji poti.

Molitev vseh nam je bila v veliko uteho.

Naj bo Bog vsem dobri plačnik, mami pa večna sreča.

Gorica, 15. julija 1953.

Sin Mirko, duhovnik,
družina Filej in Zorzut
za ostalo sorodstvo

»Brž, rumeni mož! Brž! Daj mi nož, velik nož, oster nož! Ladja se potaplja. Maui je notri! Modri plameni so na jamboru!«

»Kot škofov služabnik si presneto slab kristjan, Petero,« se je smejal kuhar, ki je rjavca poznal že iz Honoluluja.

»O, dober kristjan, dober kristjan!« se je vneto branil Sin želve. »V imenu Očeta in Sina in...« Napravil je velik križ. »A zato je Maui kljub temu na ladji in strahovi plešejo v ladjinem trebuhu. Zdaj mi pa daj nož!«

»Zakaj ga potrebuješ?«

»O, veliko, veliko morskih volkov za ladjo! Daj mi nož in Petero te izreže iz trebuha morskega volka, če te požre.«

V istem trenutku pa je privihral na krov mornar in kričal:

»Ogenj! Ogenj! Ogenj v skladišču!«

Iz neke odprtine v ladijskem krovu je tedaj že tudi zasikal svetel plamen. Razlegali so se kriki. Mornarji in potniki so se v divjem strahu prerivali prek krova in od groze rjuli, ko so videli, kako se v gorečo ladjo od vseh strani zaletavajo morski volkovi.

»Vsi možje k črpalkam in vedrom!« je kričal kapitan, a šele ko je zagrozil s samokresom, se mu je posrečilo spet nekoliko vzpostaviti red.

Kmalu nato je iz cevi in veder siknila voda v prasketajoč plamen. Gost, bel oblak vodne pare je zagrnil ladjo, iz katere so se pošastno poganjali rdeči plameni.

Zdajci je Sin želve z velikim kuhinjskim nožem pritekel na krov.

»Potapljamo se!« je kričal. »A ne bojte se! Petero te izreže iz trebuha morskega volka,« je pomiril škofa. »Tebe, kuharja in vas vse!«

Sina Južnega morja je zdaj minil ves strah. Lova željan je gledal številne ostre plavuti, ki so povsod naokrog rezale vodo.

»Dober lov! Dober lov!« je kričal in oči so se mu svetile. »Petero ima dober, oster nož! Dober ribji lov! Heia kikikikiki! Heia kikiki!«

Najrajši bi kar takoj skočil raz krov. Nato pa je spet moral gledati razburljivi boj, ki sta ga bojevala Maui in Kane na Liholihu in ples prikazni, ki so se zdaj vrtinčile sem ter tja v beli sopari in odletavale v nebo.

Petero je kričal in ploskal z rokami, ko je gledal rdeče jezike ognjenega boga, ki so sikali skozi meglene prikazni:

»Aloha, Maui! Aloha! Dobri plamen, rdeči plamen, Maui! Heia kikikiki!«

Trije misijonarji pa se niso mogli brigati za škofovega strežaja. So se že davno poprijeli gašenja.

Pater Damijan je stal kakor velikan v dušečem in zatohlem zraku pri črpalkah in delal z mornarji vred kakor za stavo. Celo stari škof je pomagal. Stal je v verigi potnikov, ki so si podajali usnjena vedra iz roke v roko.

Čolnar je izrekel zlo slutnjo:

»Ogenj je prežrl ladjino steno. Potapljamo se!«

Kapitan je dal pripraviti rešilne čolne. Slednjič pa se je le posrečilo zaustaviti ogenj in ga pogasiti.

»Bil je zadnji čas!« je rekel kapitan. »Ladja je dobila že nekaj lukenj. Črpalke naj še kar naprej delajo. Ampak tokrat še nismo bili namenjeni morskim volkovom.«

Vendar pa je ladja morala prekiniti vožnjo in odpluti nazaj na otok Maui.

»Zdaj se vam je izpolnila želja,« je rekel škof patru Damijanu, ki je pravkar zamazan od saj in ves znojen spet prišel na krov. »Nekaj časa ostanemo v Maui. Bog ve, kdaj pridemo v Havaj?«

»Tudi na Maui je dovolj dela za nas,« je dejal pater Damijan in vzel vedro ter si umil obraz in roke. Počasi sta dim in sopara zginila z Liholiha.

»Maui je zgubil,« je rekel Petero ter žalostno in otožno gledal za plavutmi morskih volkov, ki so še vedno švigali sem in tja za ladjo. Nato je godrnjaje izročil kuhinjski nož kuharju.

»Petero bi rumenega moža rad izrezal iz trebuha morskega volka!« je rekel jezno. »Škoda, zelo škoda!«

»No, hvala, Petero, je bilo že bolje tako...« se je režal Kitajec.

»Da, dela bomo že našli na otoku Maui,« je pritrdil škof mlademu misijonarju. »In če vzamemo dobesedno, lahko začnemo kar pri našem vrlem Peteru. Pobožen kristjan, a maliki in pošasti ga še niso docela pustili iz svoje oblasti. Tako je, žal, še skoraj povsod v Južnem morju. Pa saj boste skušali.«

Na misijonski postaji na otoku Maui je zavladalo veliko veselje, ko so se spet pojavili škof in oba patra. Da, celo nekoliko poredne škodoželjnosti se je smejalo z vseh teh obrazov, ko so se ti trije, ki so se zjutraj s tako naglico poslovili, zdaj vrnili na na pol zgoreli ladji.

Teden za tednom je minil, ne da bi se bila ponudila prilika za prevoz prek ožine. Škof je le s težavo obvladoval nepotrpežljivost, zlasti ker je nameraval na praznik apostolov Petra in Pavla posvetiti novo cerkev v Havaju.

Pater Damijan pa je sprejel čas na Maui kot dober dar iz rok božje previdnosti. Stari veterani iz misijonov v Južnem morju so ga kar najbolje uvajali v dušno pastirstvo na Sandviških otokih. Bil je potrpežljiv učenec izkušenih sobratov. Petero, škofov služabnik, je bil njegov učitelj za jezik domačinov in mladi misijonar, ki je imel občudovanja vredno nadarjenost za jezike, je kar najbolje napredoval. Čez dva tedna se je že precej dobro znal zabavati z rjavim Sinom želve.

Skupno sta hodila po divji krasoti otokov. Vulkani so temu svetu vtisnili svojo podobo. Povsod je noga zadela na ostre zobčaste drobce lave, da je pater Damijan zaskrbljen zastokal:

»Misijon bo žrl mnogo čevljev.«

(Nadaljevanje)